

RE.bauhaus

WSTĘP

Red. Martyna GROTH, Michał PSZCZÓŁKOWSKI,
Katarzyna ZAWISTOWSKA

W 2019 roku świat sztuki i projektowania obchodził 100-lecie Bauhausu. Walter Gropius założył szkołę, która choć istniała zaledwie 14 lat, to wywarła znaczący wpływ na architektów, projektantów wnętrz i wzornictwa dwudziestego wieku. Bauhaus to jednak nie tylko projektowanie, lecz także tradycja pedagogiczna – wykładowcy tej uczelni wdrażali nowoczesne metody kształcenia, dzięki czemu wychowali pokolenie świadomych artystów i pedagogów.

O znaczeniu Bauhausu może świadczyć fakt wpisania na listę światowego dziedzictwa UNESCO zarówno budynków szkolnych w Weimarze, jak i w Dessau. Bauhaus dziś to symbol nowoczesnego myślenia o architekturze, a projekty i realizacje stworzone przez mistrzów tej uczelni i ich studentów wciąż inspirują międzynarodowych twórców.

Czym jednak właściwie jest Bauhaus? W 2019 roku na łamach czasopisma *Autoportret* (nr 2) ukazał się wywiad przeprowadzony przez Aleksandrę Kędziorek z architektem i historykiem architektury nowoczesnej Jeanem-Louisem Cohenem. Według Cohena istnieją co najmniej trzy definicje tej nazwy. W największym znaczeniu to instytucja edukacyjna, jej nauczyciele, studenci i program nauczania. Inna interpretacja to aktywność, także pozaszkolna, mistrzów i studentów tej instytucji. Natomiast w popularnym wymiarze Bauhaus to styl, utożsamiany z nowoczesnością. W tym ostatnim, najszerszym znaczeniu Bauhaus staje się metonimią nowoczesnego projektowania.

Dziedzina wciąż w niewielkim stopniu łączoną z Bauhausem, a mającą istotne znaczenie dla współczesnej sztuki są również działania performatywne i medialne. Na eksperymentalnej scenie Bauhausu Oskar Schlemmer rozwijał koncepcję baletów triadycznych, w których następowało spotkanie przestrzeni, jako aktywne-

go środka wyrazu, z ciałem tancerza, będącego formą w ruchu. Z kolei László Moholy-Nagy przewidywał, iż wiek dwudziesty będzie wiekiem światła, i patronował studenckim próbom refleksyjnych gier świetlnych. Artysta ten poszukiwał również rozwiązań przestrzennych i projekcyjnych dla mechanicznych i polikinowych widowisk. Wiele z tych prekursorskich idei jest dziś praktyką.

W dniach 27–29 listopada 2019 roku w Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku odbyła się konferencja *RE.bauhaus*, zorganizowana przez Wydział Architektury i Wzornictwa. Program konferencji tworzyli: Martyna Groth, Michał Pszczółkowski i Katarzyna Zawistowska (Brygada Bauhaus). Wyróżnione zostały trzy moduły, odpowiadające trzem kategoriom, na które została podzielona obszerna tematyka związana z Bauhausem: architektoniczny, performatywny i medialny. Ten podział został zachowany w niniejszej publikacji w czasopiśmie *Sztuka i Dokumentacja*. Zamieszczono w niej artykuły badaczek i badaczy z różnych ośrodków w Polsce, ukazujące ciągłość i aktualność idei zrodzonych w Bauhausie i ich oddziaływanie na twórczość polskich artystek i artystów, projektantek i projektantów. Autorzy i autorki podjęli próbę odpowiedzi na pytania: dlaczego rola Bauhausu w sztukach projektowych, wizualnych i performatywnych dwudziestego wieku uważana jest za istotną? Czy i w jaki sposób przejawia się w architekturze polskiej wpływ Bauhausu? Jak idee eksperymentów scenicznych sprzed stu lat inspirują współczesnych twórców i twórczynie w teatrze?

Zebrane artykuły w sekcji tematycznej *RE.bauhaus* stanowią krytyczną refleksję nad rozszerzonym sposobem postrzegania sztuki i projektowania, odpowiadającym na potrzeby nowoczesnych czasów, nowoczesnego człowieka i jego otoczenia.